

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2023¹

Versie: uitgebreid verzoek²

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden op hoofdlijnen zijn:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel;
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie;
- het college geeft een toelichting op deze verklaring;
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college.

Bekostiging door en verantwoording aan andere gemeenten

Met de verklaring verantwoordt u zich als college niet alleen naar de gemeenteraad, maar ook naar andere gemeenten. Deze gemeenten dragen immers financieel bij aan de vangnetuitkering waarop uw gemeente een beroep doet. Het gaat dus om solidariteit tussen gemeenten. De vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget (voor alle gemeenten) van twee jaar na het tekortjaar. Daarom moet het college inzicht geven in de maatregelen die het heeft getroffen om het tekort te reduceren.

Wat wordt verwacht van het college en de gemeenteraad?

Bij het indienen van het verzoek moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Deze verklaring moet de instemming hebben van de gemeenteraad. Ook moet deze verklaring worden toegelicht, zoals gevraagd in het aanvraagformulier (op het formulier de onderdelen A, B en C).

Wat is de autonome rol van de gemeenteraad t.a.v. de vangnetuitkering?

Het college vraagt de gemeenteraad om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad moet in staat worden gesteld om de verklaring van het college adequaat te kunnen beoordelen. Het gaat hierbij dus om een gelijkwaardige informatiepositie van de gemeenteraad ten opzichte van het college. Daarom moet het college een samenvatting van de verklaring maken. De toetsingscommissie heeft een [checklist](#) voor raadsleden gemaakt, waarmee raadsleden de verklaring inhoudelijk kunnen controleren. Deze checklist wordt tezamen met andere informatie door VNG aangeboden op de website van VNG, [zie link](#) website VNG

---

¹ Versie aanvraagformulier d.d. 17 november 2022

² Toelichting voor ambtelijke ondersteuning onderaan dit formulier.

pagina raadsleden:

Op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd door het college?

Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren. Het college wordt verzocht te beschrijven op welke wijze de gemeenteraad is betrokken vanaf het moment dat het tekort door het college wordt gesignaleerd tot en met het treffen van de maatregelen en de monitoring daarvan. Dit onderdeel is opgenomen na de samenvatting.

Wat mag de gemeenteraad van het college verwachten?

- Het college en de gemeenteraad moeten een gelijkwaardige informatiepositie hebben, daarom maakt het college een samenvatting van de toelichting.
- Het college beschrijft op welke wijze de gemeenteraad is betrokken vanaf het moment dat het tekort door het college wordt gesignaleerd tot en met het treffen van de maatregelen en de monitoring daarvan.
- Onderdeel A: Het college geeft de gemeenteraad via een analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd). Deze analyse kan zowel kwantitatieve als kwalitatieve elementen bevatten.
- Onderdeel B: Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een kwantitatieve en kwalitatieve toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Onderdeel C: Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de planning en control-cyclus ten aanzien van het vangnet.

Bovenstaande informatie staat ook [op de website van de VNG](#)³.

Op welke wijze wordt de gemeenteraad gefaciliteerd?

De toetsingscommissie heeft een checklist gemaakt voor gemeenteraadsleden. Het is een handzaam lijstje vragen en aandachtspunten. Raadsleden kunnen dit lijstje gebruiken bij het beoordelen van de vangnetaanvraag van het college. Deze checklist is opgesteld in samenwerking met raadsleden uit verschillende gemeenten en de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden. De [checklist](#) staat samen met andere informatie op de website van de VNG, [zie link](#) website VNG pagina raadsleden.

---

³ [Vangnetuitkering Participatiewet: informatie voor raadsleden | VNG](#)

De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om in de aanvraag vangnetuitkering zijn opvattingen te geven over de verklaring van het college (in de verklaring staan de oorzaken van het tekort, de maatregelen om het tekort te reduceren, etc.). In het formulier zal op hoofdlijnen het proces worden beschreven hoe de gemeenteraad betrokken is. Dit is vanaf het moment van signalering van het tekort en het daaropvolgend proces van treffen van maatregelen waar de raad bij betrokken is voordat de raad instemt met de verklaring van het college. De voorzitter van de gemeenteraad en de griffier tekenen voor de juistheid hiervan en worden in de gelegenheid gesteld om dit overzicht aan te vullen.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college dient het aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2024 hebben ontvangen. De aanvraag dient met behulp van dit, door de minister vastgestelde aanvraagformulier, voor instemming aan de raad te worden voorgelegd en wordt naar ondertekening aangeboden aan de commissie via de website.

De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag.

Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Gemeenten die interesse hebben in de maatregelen van andere gemeenten, kunnen terecht op de website van het vangnet. Hier zijn alle aanvragen gepubliceerd en gerubriceerd naar type maatregel, omvang van de gemeente en omvang van het tekort.

Aan het eind van het aanvraagformulier is een uitgebreide toelichting per vraag opgenomen voor de ambtelijke ondersteuning van het college. Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website:

<https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2023>

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat de volgende onderdelen:

- Samenvatting van de verklaring
- De beschrijving van de wijze waarop de gemeenteraad is geïnformeerd door het college
- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Getroffen *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

Samenvatting van de verklaring van het college

De verklaring van het college bestaat uit vier subonderdelen: A) analyse van de oorzaken van het tekort, B) getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren, C) beoogd effect van de genoemde maatregelen & D) ondertekening door het college.

Het college geeft hieronder een samenvatting van onderdeel A, B en C. Dat geeft de gemeenteraad een kernachtig overzicht, op basis waarvan het raadslid kan vaststellen waarmee hij instemt voordat hij ondertekent. Voor het gemeenteraadslid dat zich wil verdiepen in de verklaring van het college, wordt verwezen naar onderdelen A, B, C en D van het aanvraagformulier.

Richtlijn voor de omvang van de samenvatting van de drie onderdelen is in totaal maximaal twee A4.

Het ligt voor de hand dat een gemeenteraadslid de antwoorden op de checklist (zie achteraan dit formulier) terug kan vinden in de samenvatting.

A. Samenvatting onderdeel analyse van de oorzaken van het tekort

Het college maakt in dit onderdeel duidelijk wat het probleem is.

De oorzaken van het tekort betreffen:

- het budgetaandeel: al jaren een fors verschil tussen het budget dat Deventer ontvangt en de daadwerkelijke 'kans' op bijstand en bijbehorende kosten,
- bestandssamenstelling: ondanks goede ontwikkelingen nog relatief veel jongeren in de bijstand, grote groep langer dan 5 jaar in de uitkering, relatief veel mensen die na uitstroom weer snel instromen in de bijstand,
- doorontwikkeling dienstverlening: aantal in 2022/2023 opgestarte activiteiten en verbetermaatregelen vragen doorwerking in de komende jaren, o.a. doorontwikkeling dienstverlening klantgroep Groeien, integrale ondersteuning aan jongeren, dienstverlening psychisch kwetsbaren en ondersteuning statushouders Wet inburgering 2013.

B. Samenvatting onderdeel getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren.

Het college maakt in dit onderdeel duidelijk dat dit pakket van maatregelen afdoende is om de geschetste problemen aan te pakken.

- Medio 2022 is het Actieplan BUIG opgesteld. Dit plan is gebruikt voor de vangnetaanvraag over 2022. In de uitvoering van dit plan zijn - samen met maatschappelijke partners in Deventer - nieuwe werkwijzen uitgeprobeerd. Daar waar het effectief is wordt het geïncorporeerd in de reguliere dienstverlening. Hierbij gaat het om: pilots ondersteuning psychisch kwetsbaren, pilot samenwonen en de pilot lifecoaching/ jobcoaching. Er wordt gebouwd aan structureel betere (integrale) dienstverlening aan jongeren. En het offensief LKS loont: meer inwoners participeren naar vermogen en zijn in staat om zinvol bezig te zijn in een baan.
- Het Actieplan heeft gezorgd voor scherpte bij beleid en uitvoering bij het realiseren van de acties, het monitoren van de voortgang en het gaandeweg leren van wat wel en niet werkt (zoals bij de pilot Water).
- Ook zijn er lessen getrokken wat nog anders, beter kan of waar nog kansen liggen. Zoals de begeleiding van oude wetters naar werk, het uitrollen van de basisbaan (in de wijk) en de integrale ondersteuning aan klanten uit de groep Groeien. Deze zijn verwerkt in de verbetermaatregelen voor de vangnetaanvraag over 2023: met de Basisbaan (in de wijk) kunnen inwoners die al langer in de bijstand zitten maatschappelijk nuttig werk doen en voor inwoners in de klantgroep Groeien kan het instrument een opstap zijn naar regulier werk; met de Integrale ondersteuning klanten Groeien wordt complexe casuïstiek integraler opgepakt, wordt ondersteuning ontwikkeld die eraan bijdraagt dat mensen duurzaam aan het werk blijven (voorkómen snelle uit- en instroom) en wordt bekeken hoe belemmeringen om aan het werk te gaan (zoals schulden) weggenomen kunnen worden; met inzet voor Oude wetters (Wet inburgering 2013) wordt ingezet op meer maatschappelijke participatie en uitkeringsonafhankelijkheid; met Optimalisatie Inzet op maat (IOM) wordt door middel van o.a. klanttevredenheidsonderzoek 'nieuwe stijl' inzicht verkregen in de waardering van de geboden dienstverlening en kunnen mogelijkheden voor verbetering worden gedestilleerd.

C. Samenvatting onderdeel beoogd effect van de genoemde maatregelen

Beoogd effect van de maatregelen (kwantitatief of kwalitatief)

Overall

De maatregelen zijn een voortzetting van eerder ingezette acties (o.a. lessen uit het Actieplan). Met de maatregelen wordt toegewerkt naar duurzame verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening. Met integrale en activerende dienstverlening op maat wordt toegewerkt naar – op termijn – een hogere arbeidsparticipatie en uitkeringsonafhankelijkheid.

Beoogd effect 1. Basisbaan in de wijk

Inzicht in concrete kansen van de basisbaan voor maatschappelijke partners en klanten 20 mensen actief in een basisbaan. Maatschappelijke participatie van inwoners met een bijstandsuitkering (meedoen naar vermogen) wat bijdraagt aan het zelfvertrouwen van inwoners en het functioneren van maatschappelijke organisaties (in de buurt). Voor een deel van deze groep is dit een ontwikkelinstrument en opstap naar (begeleiding naar) regulier werk (tekortreductie).

Beoogd effect 2a. Intensivering samenwerking

Dienstverlening aan de inwoner die door KonnecteD en IO gezamenlijk (vanuit een gedeeld kader) wordt ondersteund/uitgevoerd. Soepele uitwisseling van de kandidaten tussen Faciliteren en Groeien daar waar dat passend is voor en besproken is met de klant. Onderlinge afstemming en activerende dienstverlening bij parttime inkomsten. Inzicht in complexe casuïstiek en wat nodig is in ondersteuning (gericht op meedoen of uitstroom).

Beoogd effect 2b. Klanten die na uitstroom snel weer instromen

Inzicht in oorzaken van na uitstroom snel weer instromen. Ondersteuning ontwikkeld en ingezet die eraan bijdraagt dat mensen duurzaam aan het werk blijven (tekortreductie).

Beoogd effect 2c. Pilots Garantieknop en Overnemen schuld

Duurzame uitstroom (tekortreductie). Inzicht in werkende instrumenten/ ondersteuning. Wegnemen belemmering door middel van overnemen schuld bij 10 klanten.

Beoogd effect 3. Oude wetters

Extra screening/ ondersteuning voor 35 oude wetters. Inzicht in kansen en ondersteuningsbehoefte van de doelgroep, waarna inhoud van passende ondersteuning kan worden bepaald. Meer inwoners zijn maatschappelijk actief, zelfstandig en uitkeringsonafhankelijk (tekortreductie).

Beoogd effect 4. Optimalisatie Inzet op maat (IOM)

Inzicht in waardering van klanten met een P-wet uitkering op de geboden basisdienstverlening en ondersteuning. Inzicht in de ervaren stress sensitieve dienstverlening. Mogelijkheden voor duurzame verbetering van de kwaliteit van dienstverlening, bijvoorbeeld t.a.v. communicatie (en hiermee: bevordering spontane nalevingsbereidheid/ handhaving) en de begeleiding van inwoners naar werk (en hiermee: uitkeringsafhankelijkheid/ tekortreductie). Inzicht in: score van Deventer in relatie tot andere gemeenten/ landelijk (zoals uitkeringsduur en LKS) en mogelijkheden voor verbetering (zoals in te zetten instrumenten).

Op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd door het college?

In dit onderdeel wordt het proces op hoofdpijnen beschreven hoe de raad betrokken is vanaf het moment van signalering van het tekort op het BUIG-budget en het daaropvolgend proces van bepalen en treffen van maatregelen, tot aan het moment dat de verklaring van het college voor instemming wordt voorgelegd aan de raad. Ten einde dit zo eenvoudig mogelijk te beschrijven wordt gevraagd aan te kruisen op welke momenten de raad hierbij is betrokken. Dit geschiedt d.m.v. het plaatsen van een X voor het betreffende onderdeel. Daarnaast is er ruimte voor aanvullingen.

Op welke momenten werd de raad geïnformeerd over beleid, uitvoering en sturing van de Participatiewet en meer specifiek over het tekort op de BUIG, de maatregelen en de beoogde effecten daarvan?

X	Moment in het proces
	De kadernota, de begroting.
	Voorjaars- en najaarsbericht en jaarrekening.
X	Maand-, kwartaal- of halfjaarrapportage. (ook wel genoemd Turap, Marap etc)
X	Beleidsplannen, strategie- of koersdocumenten, plannen van aanpak of evaluaties.
X	Informatie over bestandsontwikkelingen of over de voortgang van maatregelen.
X	Nieuwsbrieven, bijeenkomsten en/of presentaties.

1 november 2023: werksessie Handhaving BUIG

Bijpraten/ werksessie BUIG en handhaving n.a.v. raadstafel Buig in juli 2023.

Invulling van toezegging van 5 juli voor de begroting raad bijpraten vangnetaanvraag 2023, persoonlijke maat en datagedreven werken i.r.t. BUIG

Tijdens deze werksessie is de (aangepaste) verdeelsystematiek van BUIG gepresenteerd (ook de link naar de onderzoeken die hierover landelijk zijn uitgevoerd), zijn de tussentijdse resultaten van actieplan BUIG 2022 gepresenteerd, zijn procesafspraken doorgenomen voor totstandkoming vangnetaanvraag 2023 en is uitgebreider stilgestaan bij handhaving (aankondiging evaluatie en nieuw handhavingsbeleidsplan). Ook zijn allereerste ideeën voor verbetermaatregelen volgend vangnet benoemd (oude wetters, evaluatie IOM, ...).

Maart 2024: evaluatie Actieplan BUIG 2022 en analyse en voorstel verbetermaatregelen vangnet 2023 opgestuurd naar de raad

10 april 2024: raadstafel BUIG evaluatie actieplan 2022, analyse en voorstel verbetermaatregelen vangnet 2023

Met deze raadstafel motie van juli 2023 afgedaan (proces voor vangnet 2023 starten met evaluatie Actieplan). Enkele verduidelijkende vragen gesteld over de evaluatie Consultatie op analyse en de concept-verbetermaatregelen. Inhoudelijke punten meegegeven die zijn verwerkt in de uitgewerkte verbetermaatregelen.

Het betreft onder andere:

- het belang van het werken volgens de persoonlijke maat bij de integrale ondersteuning van klanten (bijvoorbeeld waar het ging om activerend handhaven),
- eerdere ervaringen meenemen bij aanpak van mensen die na uitstroom snel weer instromen ('draaideur'), op zoek gaan naar pragmatische en motiverende werkwijzen,
- goede partij selecteren voor de aanvullende ondersteuning voor oude wetters, aandacht hebben voor begeleiding naar werk,
- extern bureau selecteren voor het klanttevredenheidsonderzoek nieuwe stijl.

Juni 2024: analyse en uitgewerkte verbetermaatregelen voor vangnetaanvraag 2023 opgestuurd naar de raad (raadsvoorstel)

26 juni 2024 (Beeldvormende vergadering) en 3 juli 2024 (Oordeelsvormende vergadering)

Hier zijn enkele verduidelijkende vragen gesteld over de verbetermaatregelen en zijn opmerkingen meegegeven (zie ook verderop in document).

- Verduidelijkende vraag waarom de SMS-werkwijze (bij handhaving) niet van de grond kwam en welke inzichten het thema onderzoek Water heeft opgeleverd. Dit is toegelicht en aangegeven dat dit wordt meegenomen bij de evaluatie en actualisatie van het handhavingsbeleidsplan.
- Verduidelijkende vraag waarom er meer LKS ingezet kon worden dan voorheen. Aandacht gevraagd voor blijven inzetten van het instrument LKS.
- De raad vraagt aandacht voor het bestendigen van de ingezette lijn, het volgen/ monitoren van de acties en het rapporteren over de voortgang (jaarlijkse evaluatie verbetermaatregelen).
- De raad vraagt aandacht voor de ondersteuning van jeugdigen, ook nu het integraal jongerenloket nog niet operationeel is.
- Raad geeft als aandachtspunt mee bij de Basisbaan en Aanpak van mensen die snel uit- en instromen ('draaideur') om ook te kijken naar goede voorbeelden in het land. Raadsleden hebben in meer of mindere mate kanttekeningen bij het instrument Basisbaan maar kijken uit naar uitgewerkt voorstel dat naar de raad komt.
- Verduidelijkende vragen worden gesteld over hoe overnemen schulden samenhangt met de preventieve maatregelen die de gemeente neemt op het voorkómen van schulden (beide gaat over het bevorderen dat mensen volwaardig en zonder geldstress mee kunnen doen). Ook over wat de ondersteuning van oude wetters anders maakt dan de andere klanten in die klantgroep (o.a. aandacht voor taal op de werkvloer en cultuur-sensitief werken).
- Waardering voor het ophalen van ervaringskennis.

De raad heeft het geagendeerd als hamerstuk voor 17 juli.

Monitoring

In de halfjaarlijkse rapportages over het Participatiewet-beleid Inzet op maat in de factsheets (als verdieping op de monitor sociaal domein) is gerapporteerd over de bestandsontwikkeling en de voortgang op verbetermaatregelen uit de vangnetaanvraag.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder toont het college de analyse, waaruit volgt wat de oorzaken van het tekort van de gemeente (A1) zijn. Vervolgens wordt de analyse opgenomen van het effect van getroffen maatregelen in voorgaande jaren (A2). Tot slot wordt kort beschreven welke bronnen zijn gebruikt bij de analyse (A3).

A1. Analyse van de oorzaken van het tekort van de gemeente

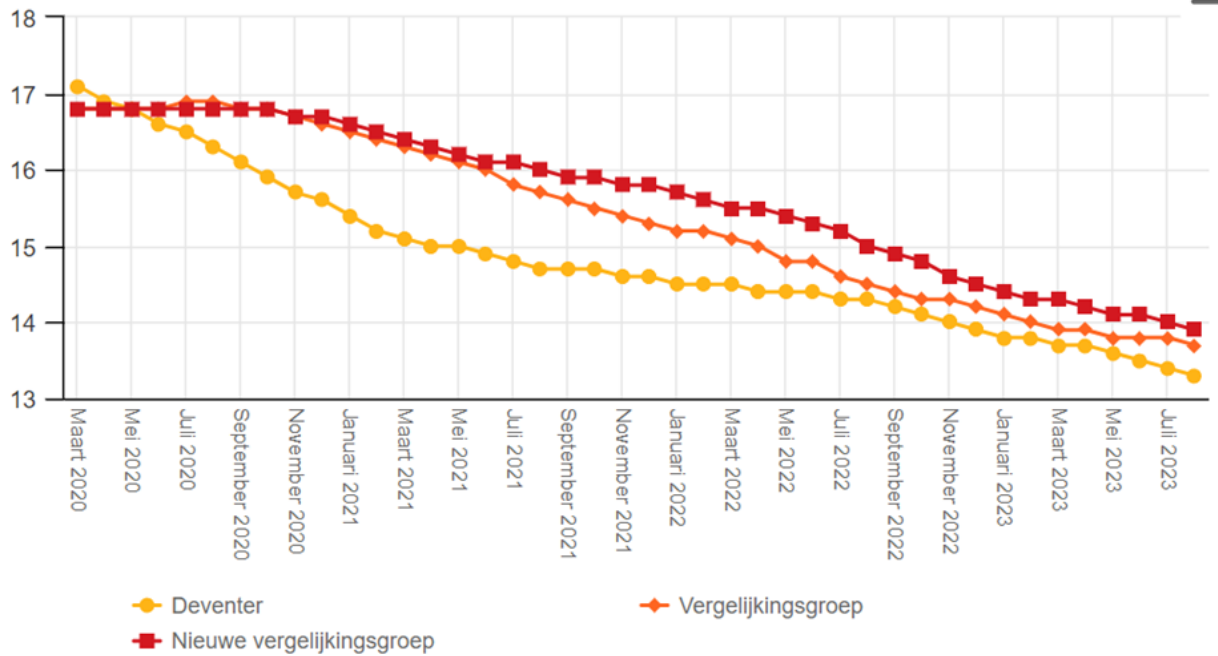
Budgetaandeel

Het budgetaandeel daalt sinds 2020. Ook voor 2023 is dit aandeel gedaald. Het verschil tussen kans op bijstand (op basis waarvan het budget verdeeld wordt) en de realisatie is al jaren fors in Deventer. Dit verschil is nader geanalyseerd in 2022. Omdat het verdeelmodel voor 2024 fors is aangepast in het voordeel van Deventer, wordt er voor nu geen nadere analyse gemaakt van het verdeelmodel voor 2023.

Bestandssamenstelling (o.b.v. benchmark Divosa)

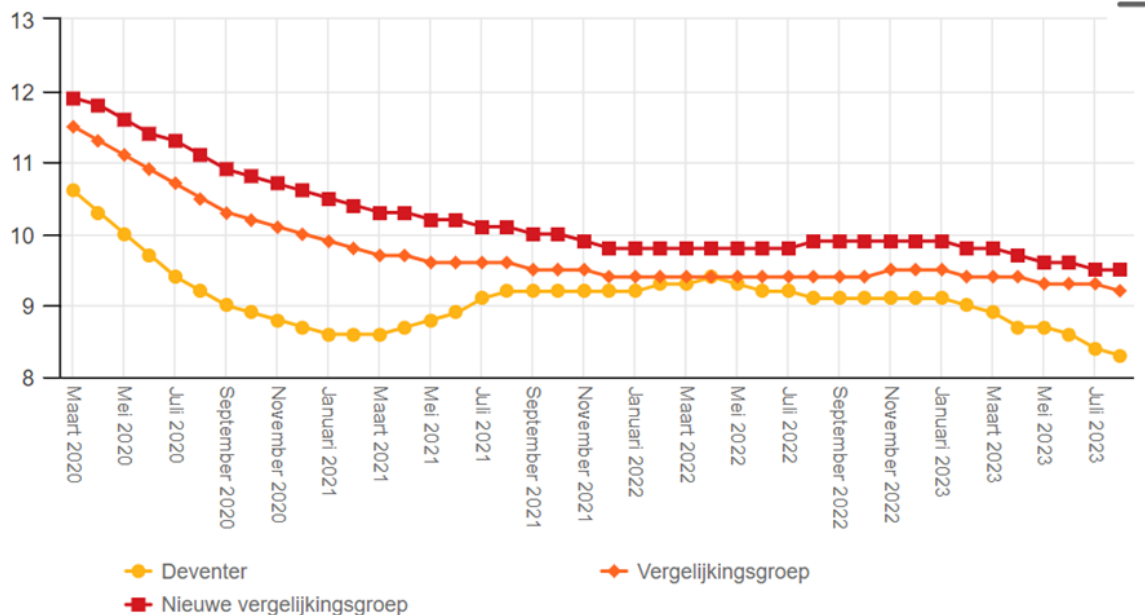
- De instroom van jongeren is in 2023 t.o.v. het landelijk gemiddelde lager en de uitstroom hoger. Desondanks blijft het aandeel jongeren met een uitkering in Deventer relatief hoog.
- Uit de Divosa benchmark⁴ blijkt dat de gemiddelde duur van inwoners van Deventer in de bijstand tussen 6 en 60 maanden beter lijkt dan gemiddeld in Nederland (zie hieronder); boven de 60 maanden blijven klanten in Deventer relatief langer dan gemiddeld in de bijstand.

Verblijfsduur algemene bijstand 36-60 maanden (% trend)

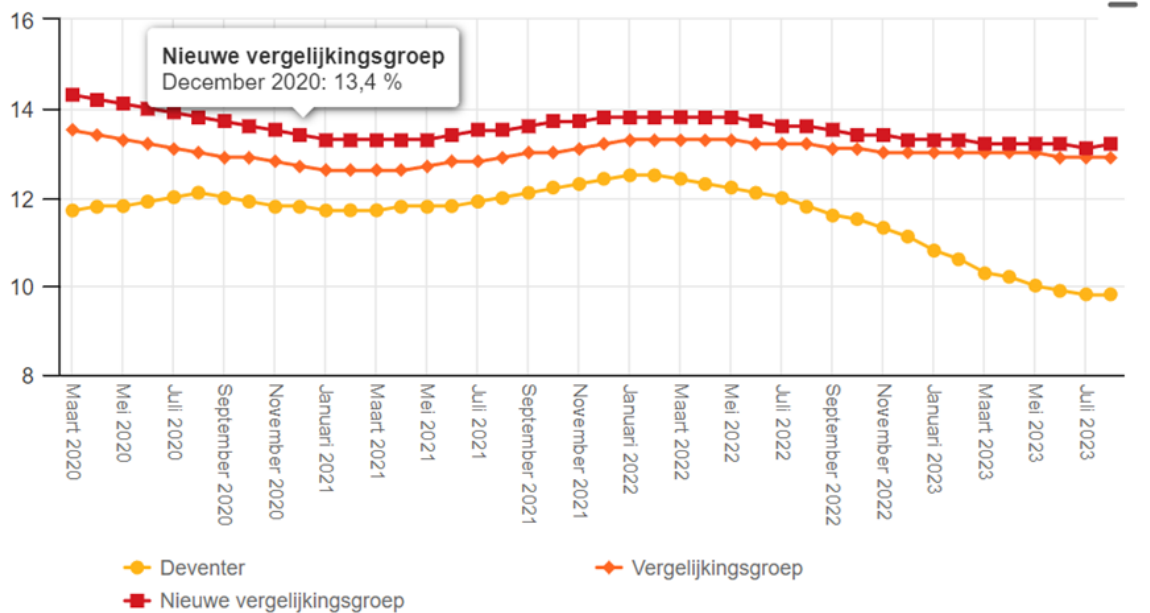

⁴ Vergelijkingsgroep is 18 gemeenten in de grootteklasse
Nieuw vergelijkingsgroep zijn 231 gemeenten die meedoen in de benchmark

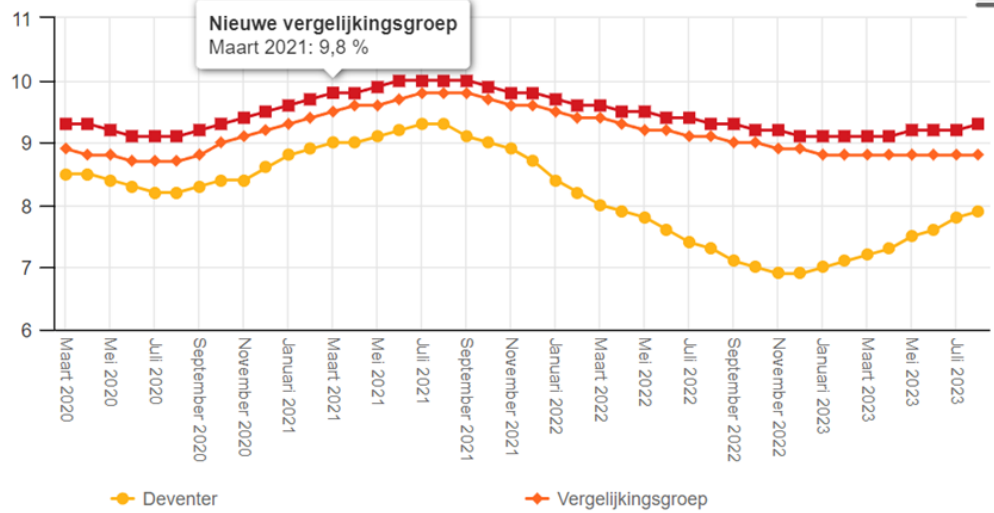
Verblijfsduur algemene bijstand 24-36 maanden (% trend)

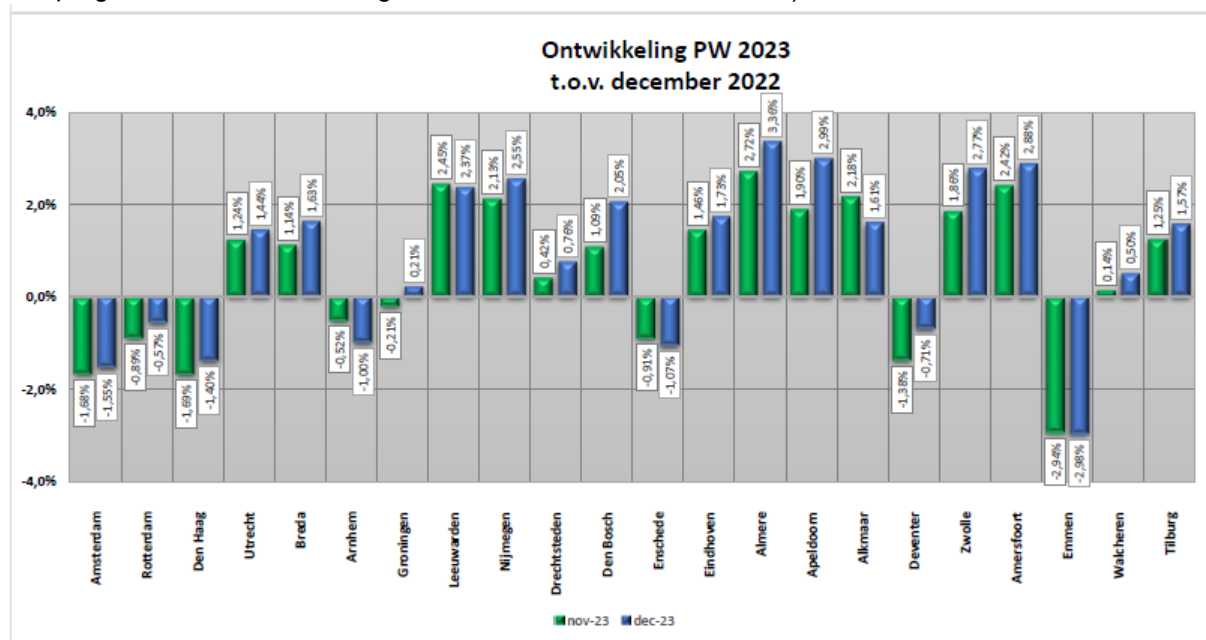
Verblijfsduur algemene bijstand 12-24 maanden (% trend)

Verblijfsduur algemene bijstand 6-12 maanden (% trend)

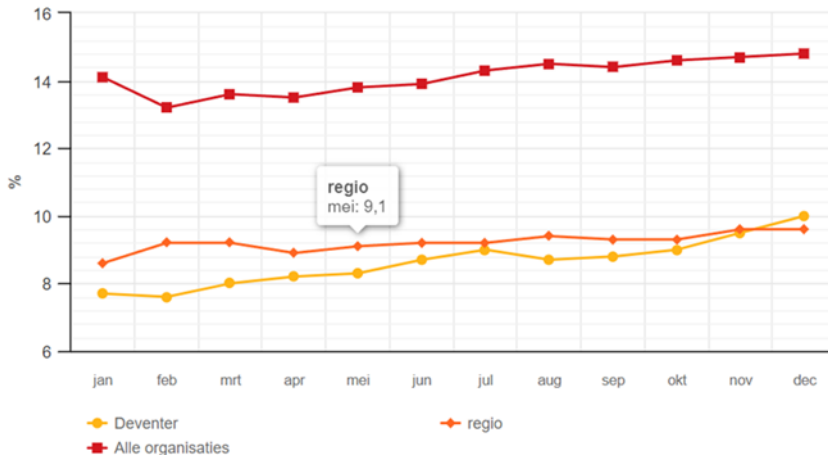
- Het totale volume is o.b.v. de voorlopige cijfers sterker gedaald dan landelijk, o.a. wanneer gekeken wordt naar gemeenten met een vergelijkbare omvang (blijkt ook uit eerste beeld G40; programmabureau Sociaal gemeente Enschede; zie hieronder).

- Het aandeel uitstroom naar werk is in Deventer hoger dan het landelijk gemiddelde.
- Deventer heeft in vergelijking met andere gemeenten relatief veel 'draaideurklanten' (inwoners die na uitstroom uit de uitkering weer snel instromen). Dit kwam ook in het adviesgesprek van Divosa naar voren.
- Het aandeel inwoners werkzaam met loonkostensubsidie in is 2023 is gestegen, maar nog lager dan het landelijk gemiddelde (zie hieronder). Ook de loonwaarde is gemiddeld lager dan het landelijk gemiddelde.

De volgende grafiek toont de ontwikkeling van het volume loonkostensubsidies op grond van de Participatiewet waarbij het aantal loonkostensubsidies is uitgedrukt als een percentage van het volume BUIG. Deze loonkostensubsidies, waaronder de loonkostensubsidies voor beschermt werk, worden betaald uit het BUIG-budget.

Grafiek: Volume loonkostensubsidies Participatiewet ten opzichte van het volume BUIG

Doorontwikkeling dienstverlening

- Bij de invoering van Inzet op maat was duidelijk dat de dienstverlening van de groep Groeien nog verder doorontwikkeld moest worden (zie ook factsheets Inzet op maat). In 2023 is hierop een nadere analyse uitgevoerd in de vorm van een analyse van een steekproef van 50 klantdossiers en een analyse van het totale klantenbestand Groeien op uitkeringsduur, ingezette instrumenten, etc. Hieruit kwam o.a. naar voren dat individuele plannen niet altijd methodisch werden opgevolgd, er specifieke aandacht en inzet nodig is voor klanten die al lang in de doelgroep Groeien zitten (de zgn. Groeien-oud doelgroep), dat het diagnoseinstrument Dariuz structureler ingezet kan worden en dat de groep psychisch kwetsbaren omvangrijk is (een ontwikkeling die landelijk speelt) en dat daarvoor specifieke instrumenten nodig zijn.
- Onder de oude wet inburgering is te weinig bereikt qua arbeidsparticipatie. Uit landelijke gegevens blijkt dat de arbeidsparticipatie van statushouders iets aan het verbeteren is, maar nog lang niet optimaal is. Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft de arbeidsintegratie van een groep nieuwkomers die in 2014 een verblijfsvergunning heeft gekregen onderzocht: slechts 42% van de 18- tot 65-jarige statushouders had na vijf jaar werk had gevonden. Deventer wijkt niet af van dit landelijke beeld.
- Meerdere in 2022 en 2023 gestarte activiteiten/ verbetermaatregelen vragen doorwerking.
  - o De pilots van psychisch kwetsbaren hebben ertoe geleid dat mensen stappen zetten richting arbeidsmarkt, maar uitstroom heeft meer tijd nodig.
  - o De contouren van het integrale jongerenloket staan (en zijn opgesteld nadrukkelijk in samenspel tussen beleid, uitvoering, partners in de stad en met meeneming van de stem van jongeren zelf); de uitrol moet nog plaatsvinden.

A2. Analyse van het effect van getroffen maatregelen in voorgaande jaren

- Medio 2022 is het Actieplan BUIG opgesteld. Dit plan is gebruikt voor de vangnetaanvraag over 2022. In de uitvoering van dit plan zijn - samen met maatschappelijke partners in Deventer - nieuwe werkwijzen uitgetoet. Daar waar het effectief is wordt het geïncorporeerd in de reguliere dienstverlening. Hierbij gaat het om: pilots ondersteuning psychisch kwetsbaren, pilot samenwonen en de pilot lifecoaching/ jobcoaching.

- Er wordt gebouwd aan structureel betere (integrale) dienstverlening aan jongeren. En het offensief LKS loont: meer inwoners participeren naar vermogen en zijn in staat om zinvol bezig te zijn in een baan.
- Ook zijn er lessen getrokken wat nog anders, beter kan of waar nog kansen liggen. Zoals de begeleiding van oude wetters naar werk, het uitrollen van de basisbaan (in de wijk) en de integrale ondersteuning aan klanten uit de groep Groeien. Deze zijn verwerkt in de verbetermaatregelen voor de vangnetaanvraag over 2023.
- Het Actieplan heeft gezorgd voor scherpere beleid en uitvoering bij het realiseren van de acties, het monitoren van de voortgang en het gaandeweg leren van wat wel en niet werkt (zoals bij de pilot Water). Omdat verschillende acties nog niet direct leiden tot uitstroom, maar pas op langere termijn effect sorteren, is het wel van belang dat gemonitord blijft wat de ontwikkelingen zijn.
- De doelstelling van het Actieplan was om 300 minder klanten in de uitkering te hebben dan op peilmoment september 2022. Deze doelstelling was gerekend buiten de (later bepaalde) verhoogde doelstelling huisvesting statushouders (instroom in uitkering medio 2023). In september 2022 zijn we gestart met de Actieplan BUIG. De stand op dat moment was 2.552. De aantallen in 2023 zijn gedaald tot een eindstand van 2.523 uitkeringsgerechtigden (december 2023). De verwachting is dat zónder het Actieplan ons klantenbestand hoger zou zijn geweest dan nu het geval is.

A3. Gehanteerde bronnen die bij de analyse (A1) zijn gebruikt.

Divosa benchmark

Divosa adviesgesprek

Eerste beeld G40; programmabureau Sociaal gemeente Enschede

Monitor sociaal domein gemeente Deventer

Halfjaarlijkse factsheets Inzet op maat (lokaal Participatiewetbeleid)

Centraal Bureau voor de Statistiek (arbeidsintegratie nieuwkomers)

Onderzoek van De beleidsonderzoekers naar de verdeelsystematiek

B. Getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke interne (B1) en externe maatregelen (B2) zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt aan de hand van drie vragen beschreven hoe de consultatie van de externe partij of externe bron heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen.

Bij zowel B1 als B2 wordt onderscheid gemaakt of de maatregel al dan niet wordt voortgezet of nieuw is.

B1. Beschrijving getroffen interne maatregelen

Het Actieplan BUIG (voor de vangnetaanvraag over 2022) bestond uit 3 actielijnen:

- Actielijn 1: voorkómen dat Deventenaren instromen
- Actielijn 2: check op rechtmatigheid door middel van handhaving
- Actielijn 3: bevorderen dat Deventenaren uitstromen door werk of school

Per actielijn waren verschillende maatregelen uitgewerkt. Hieronder worden de interne maatregelen genoemd die zijn voortgezet of zijn gestopt. Onder 'intern' wordt ook het werkbedrijf KonnecteD verstaan waar de re-integratie van Participatiewet-klanten is belegd en waarvan de gemeente Deventer via GR constructie eigenaar is (Sallcon GR).

Voor 2023 getroffen maatregelen, die zijn voortgezet:

Actielijn 1: voorkómen dat Deventenaren instromen

- 1C: Door inwoners met een WW-uitkering te spreken vóórdat ze in de bijstand komen, zijn met het actieplan 10 inwoners bemiddeld naar werk. Daarnaast zijn er iets meer dan 50 personen gesproken en is waar mogelijk passende dienstverlening vanuit KonnecteD ingezet. Aandachtspunt blijft om met UWV goede afspraken te maken over tijdige aanlevering van klanten. Vervolg: afspraak plannen met UWV om afspraken weer scherp te maken (over aanleveren klanten en integrale dienstverlening) en waar wenselijk te bekrachtigen in een convenant (updaten van convenant uit 2016/2017). De inzet van KonnecteD voor de begeleiding en monitoring van de 'specials' (onder andere NUG) wordt vastgelegd in nieuwe DVO.
- 1E: De pilot Samenwonen op proef is bij twee stellen toegepast. De werkwijze is nu geen pilot meer maar geïntegreerd in reguliere aanpak. Vervolg: het is besloten dat dit reguliere aanpak is en als zodanig wordt vastgelegd in afspraken IO. Deze werkwijze met enige regelmaat blijven herhalen in nieuwsbrief van IO naar klanten en medewerkers KonnecteD informeren.
- 1F: Goede voorzieningen in de buurt ligt bij programma 8 (Meedoen). In de beleidsnota is aangegeven dat het gaat om voorzieningen voor en door de inwoners; een basisbaan zou daar goed bij passen. Vervolg: opdracht voor beleid is om te inventariseren of er taken en werkzaamheden zijn binnen de buurtvoorzieningen die zowel voor de klant als de wijk van meerwaarde zijn. Voor de klant (als opmaat voor Groeien of participeren naar vermogen in Faciliteren). Mogelijk ook verbinding maken met de buurtklussendienst. Heeft een plek geregend in de nieuwe maatregel Basisbaan (in de wijk).

Actielijn 2: check op rechtmatigheid door middel van handhaving

- 2C: SMS als middel om no show te verlagen wordt nog niet consequent ingezet. Het afgelopen jaar is hier in de verschillende teams voorlichting over gegeven en is een evaluatie uitgevoerd. Werkwijze SMS (versturen én opvolgen) is cruciaal in het handhavingsbeleid. Daarnaast wordt vanuit IO

aangegeven dat er ook regelmatig gebeld en gemaïld wordt als reminder voor de afspraak. Dit wordt echter niet separaat geregistreerd. Wel belangrijk om dit ook vast te leggen voor een compleet beeld. Voor 2024 drie acties voor dit onderwerp: het proces waar mogelijk versimpelen (zodat het makkelijker uit te voeren wordt), sturen op belang van uitvoering en opvolging (zoals opleggen maatregelen) en registratie/ monitoring. Vervolg: deze 3 acties beleggen in reguliere afspraken met IO en KonnecteD (inclusief wie doet wat). Bevindingen meenemen in nieuw handhavingsbeleidsplan.

- 2E: Het activerend handhaven voor de klantgroep Groeien heeft vooralsnog niet het gewenste resultaat opgeleverd (5 beëindigde uitkeringen). Dit komt onder andere door werkdruk en personele krapte. Verder is de conclusie getrokken dat samen optrekken IO-KonnecteD bij een deel van de doelgroep intensiever moet. Vervolg: dit heeft een plek gekregen in de nieuwe maatregel (Integrale ondersteuning klantgroep Groeien) die breder is dan alleen deze actie.

Actielijn 3: bevorderen dat Deventenaren uitstromen door werk of school

- 3A: Het aantal werkende kandidaten met doelgroep LKS is sinds de start van dit actieplan toegenomen met ca. 70. Hiermee is de doelstelling op deze actie ruim behaald en heeft het voor inwoners de meerwaarde dat zij aan de slag kunnen in een baan. Voor het vervolg is het vooral van belang: volgen hoe het met ze gaat (monitoring). Vervolg: dienstverlening LKS is onderdeel geworden van reguliere afspraken gemeente – KonnecteD en vastgelegd in de DVO.
- 3C: Tot eind 2023 hebben 32 personen een tijdelijk dienstverband bij KonnecteD gekregen vanuit de detachingsfaciliteit. Vervolg: in 2024 wordt de voortgang en de resultaten van deze faciliteit geëvalueerd en afspraken gemaakt over de inzet hiervan in het vervolg.
- 3E: Doelgroep 50-plus heeft in het team extra aandacht gekregen met behulp van de scrum aanpak. Voor kandidaten die niet bemiddelbaar zijn wordt samengewerkt met Rechtop (vitaliteitsprogramma). Vervolg: voortzetten scrum aanpak en monitoren van meerwaarde; dienstverlening onderdeelgemaakt van reguliere afspraken in DVO gemeente en KonnecteD.
- 3F: Met een nauwere samenwerking tussen gemeente en KonnecteD en een efficiëntere inrichting van het werkproces, wordt met steeds meer partijen in de stad een goede invulling gegeven aan hun SROI verplichting. Vervolg: dit is opdracht van gemeente en onderdeel van de DVO KonnecteD.
- 3I: De beschikbare instrumenten van Factor Werk zijn het afgelopen jaar extra onder de aandacht gebracht van consulenten KonnecteD. Het is belangrijk dat met enige regelmaat te blijven doen. Vervolg: dit valt nu onder reguliere afspraken gemeente en KonnecteD.
- 3K: Het project Parttime inkomsten (PTI) is een succesvolle samenwerking tussen IO en KonnecteD. Klanten met parttime inkomsten worden gesproken en met hen besproken of uitbreiding van werk mogelijk is. 7 klanten zijn uitkerings-onafhankelijk geworden. Voor komende maanden is weer een groep van 10 geselecteerd. Vervolg: onderdeel geworden van reguliere werkzaamheden en afspraken. Wel monitoring van resultaten van deze nieuwe groep en mogelijkheden voor verbreding en verdere optimalisatie van deze dienstverlening. Heeft een plek gekregen in de nieuwe verbetermaatregel Integrale ondersteuning klanten Groeien.
- 3L: Voor 9 kandidaten is gezorgd dat (door overleg met kandidaat en werkgever) er uren uitbreiding heeft plaatsgevonden bij de kandidaat waardoor die volledig onafhankelijk kon worden van de uitkering. Vervolg: deze aanpak is structureel binnen KonnecteD.
- 3N: De pilots afboeken schuld en compensatie verlies toeslag zijn gestart met een inventarisatie en niet verder gebracht. Uit onderzoek is namelijk gebleken dat het afboeken van bijstandsschuld niet zorgt voor uitstroom uit de bijstand. En ten aanzien van compensatie verlies toeslagen: in het nieuwe wetsvoorstel Participatie in balans komt het bufferbudget. Vervolg: t.z.t. bespreken /onderzoeken hoe we als gemeente Deventer dat bufferbudget kunnen invullen (onderdeel regulier werk). En pilot afboeken schuld verbreden naar niet alleen bijstandsschulden; onderdeel van nieuwe verbetermaatregel Integrale ondersteuning klanten Groeien.

Maatregelen die na evaluatie niet meer worden voortgezet:

- 2D: De pilot Watervverbruik heeft ons geleerd dat dit soort privacygevoelige onderzoeken kunnen – met een zorgvuldige AVG-check en transparante communicatie richting inwoners. Het heeft

geresulteerd in 1 beëindiging en 1 normswijziging. Vervolg: geen vervolg aan deze pilot. Wel leerpunt meenemen in eventuele nieuwe themaonderzoeken (regulier werk) en handhavingbeleidsplan.

Maatregelen die nieuw zijn getroffen:

1. Basisbaan (in de wijk)

De basisbaan is een manier om Participatiewet-klienten in de klantgroep Faciliteren mee te laten doen naar vermogen. Daarnaast kan het voor klienten in de klantgroep Groeien een manier zijn om stapsgewijs toe te werken naar uitkeringsonafhankelijkheid en een reguliere baan. In 2024 wordt een doorstart gemaakt met de basisbaan. Hierbij willen we de verbinding maken met de doelstellingen uit 'Goede voorzieningen in de buurt' (programma 8). Zo gaan we bekijken of er taken en werkzaamheden zijn binnen de buurtvoorzieningen die zowel voor de klant als de wijk van meerwaarde kunnen zijn.

De aanpak van de basisbaan is dat klienten (uit Faciliteren en deels Groeien) aan de slag gaan met behoud van uitkering. Omdat extra vrijwilligersvergoeding/ maximale vrijlating wordt ingezet, wordt ervoor gezorgd dat het werk loont. Er wordt gestart met het uitvoeren van een verkenning onder maatschappelijke partners (wat zijn mogelijke plekken, wat hebben partners nodig om dit te realiseren) en de klienten (voor welke klienten zou een basisbaan een wens/ mogelijkheid zijn). Op basis van de verkenning wordt een verslag opgeleverd op basis waarvan het vervolg kan worden bepaald.

Acties

1. Uitvoeren van verkenning bij klienten en maatschappelijke partners. Vinden van plekken in de stad waar Participatiewet-klienten in een basisbaan aan de slag kunnen. Selecteren van potentiële klienten die aan de slag kunnen en willen in een basisbaan.
2. Tussentijds verslag over verkenningsfase waarna (omvang van) vervolg kan worden bepaald.
3. Matchen en begeleiden van klienten en het realiseren van werkplekken in een basisbaan.

2. Integrale ondersteuning klienten Groeien

2a. Intensivering samenwerking

Intensivering samenwerking IO en KonnecteD om bij klienten de brede ondersteuningsbehoefte uit te vragen, activerend het gesprek aan te gaan bij parttime inkomsten, beter af te stemmen bij klienten die de overstap willen maken van Faciliteren naar Groeien of omgekeerd, etc.

Acties

1. Met een interdisciplinaire werkgroep de integrale klantbenadering verbeteren (zoals: het werkproces voor overdracht Faciliteren – Groeien verduidelijken en samenwerking van IO en KonnecteD voortzetten bij parttime inkomsten zoals in pilotvorm uitgevoerd in het Actieplan).
2. Opstellen van een overlegvorm om complexe casuïstiek met elkaar te bespreken.
3. Bespreking tijdens Verbindingsdag IO, KonnecteD en beleid.

2b. Klienten die na uitstroom snel weer instromen

Analyse maken op klienten die na uitstroom uit de uitkering (aan de slag in betaald werk) snel weer instromen. Uit landelijke gegevens blijkt dat Deventer (al meerdere jaren) relatief veel 'draaideurklienten' heeft.

Acties

1. Analyse van Divosa benchmark.
2. Met een interdisciplinaire werkgroep screening van draaideurklienten en instrument/ ondersteuning (pragmatisch, motiverend, vergroten zekerheid voor klant) ontwikkelen die nodig is om dit te voorkómen (waarbij eerdere ervaringen (inzet die eerder geprobeerd is bij deze groep) worden meegenomen).

2c. Pilots Garantieknop en Overnemen schuld

Het hebben van schulden kan een belemmering zijn om aan het werk te gaan. Het alleen afboeken van bijstandsschulden is niet afdoende blijkt uit onderzoek (zie ook evaluatie Actieplan).

Acties

1. Interdisciplinaire werkgroep opzetten.
2. Uitwerken mogelijkheid Garantieknop waarmee een bijstandsgerechtigde makkelijker (zekerder) de stap kan maken naar werk (zeker als het gaat om werk via uitzendbureau of tijdelijk contract).
3. Uitwerken mogelijkheden overnemen schuld of inzetten saneringskrediet voor bijstandsgerechtigden die bijstand ontvangen en in de WSNP zitten, waardoor de stap naar werk gezet gaat worden en werk ook gaat lonen (niet verhogen aflossingscapaciteit).

B2. Beschrijving getroffen externe maatregelen

Elke getroffen maatregel wordt beschreven met de naam van de maatregel, een omschrijving van de maatregel en gevolgd door de antwoorden op elk van de volgende drie vragen t.a.v. die maatregel:

- a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?
- b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?
- c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

Maatregelen die in voorgaande jaren zijn getroffen en zijn voortgezet

Actielijn 1: voorkómen dat Deventenaren instromen

- 1A: Opzetten en uitvoeren van de pilot doorstroomteam met ROC Aventus (en andere partners zoals KonnecteD). Het inzicht is dat deze aanpak een meerwaarde heeft om een goede overstap van VSO naar MBO te bevorderen. Vervolg: deze aanpak continueren. De afspraken tussen de samenwerkingspartijen worden vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO).
- 1B: Inzet van het onderzoeks- en adviesbureau Zinziz met de onderzoeksvraag hoe een integraal jongerenloket er in de gemeente Deventer uit zou moeten zien (welke partners, rollen en vorm). Het eindadvies van Zinziz over de vormgeving van het integraal jongerenloket is opgeleverd en besproken. Het door het onderzoek van Zinziz opgedane inzicht is dat is besloten dat het Jongerenloket wordt gepositioneerd onder Team Toegang Jeugd en dat de ontwikkeling in 2 fasen verloopt (de eerste fase: afgebakend tot alle jongeren 16-27 jaar die een verzoek om uitkering doen of uitkering doen of in Pro-Vso onderwijs zitten; tweede fase: jongerenloket beschikbaar voor alle jongeren 16-27 jaar met een vraagstuk op 1 of meerdere leefgebieden en waarbij preventie een nadrukkelijke plek heeft). Er wordt een plan van aanpak gemaakt over de concrete implementatie, waarbij de oorspronkelijke planning van Q2 2024 operationeel moeilijk te realiseren lijkt. Vervolg: aan de hand van dit externe onderzoek is de opdracht aan groepsmanager Toegang gemeente Deventer gegeven om het jongerenloket verder vorm te geven.
- 1D: SoZa Expert heeft de opdracht gekregen om het bestand te screenen op voorliggende voorzieningen. Het resultaat hiervan waren 13 beëindigen van de uitkering en 23 aanpassingen van de norm. Het inzicht dat dit gebracht heeft is dat waar een consulent op moet letten bij het screenen of een voorliggende voorziening passend kan zijn. Vervolg: op basis van de inzichten zoals opgedaan in de pilot worden medewerkers geschoold in het inzetten van voorliggende voorzieningen (zoals Wajong, WAO, WIA, ZW, IOAW) en binnen het team worden enkele specialisten ingezet.

Actielijn 2: check op rechtmatigheid door middel van handhaving

- 2B: De ervaring is dat er regelmatig gehandeld wordt in crypto. Dit vraagt van consulenten nieuwe kennis. Hiervoor is Schulinck ingezet. Het inzicht dat dit gebracht heeft is kennis over hoe consulenten handel in crypto kunnen herkennen in bankafschriften van klanten. Vervolg: onderdeel gemaakt van regulier werk en reguliere scholing.

Actielijn 3: bevorderen dat Deventenaren uitstromen door werk of school

- 3B: In lijn met de landelijke trend zijn er in het P-wet bestand steeds meer mensen met psychische problemen. Hierop zijn verschillende pilots met externe partners (ACT (mindfit), WRAP (Iriszorg), werk op de kaart (Twomorrow) en Mindspring) op ontwikkeld, met als doel dat 75% van deze inwoners na gerichte ondersteuning/ training doorstromen naar activering richting werk. Deze doelstelling is

gehaald en de pilot-aanpak is nu vast onderdeel van het instrumentarium van KonnecteD. Vervolg: dienstverlening psychisch kwetsbaren nu regulier onderdeel van DVO en instrumentarium consulenten (cliëntgebonden kosten, inzet externe partijen). Blijven volgen hoe vaak dit ingezet wordt (onderdeel van reguliere rapportage cliëntgebonden kosten) en wat de voortgang is van de pilot-groepen op de langere termijn.

- 3G: Met Stichting Geef aan elkaar (GAE) was de ambitie om jongeren duurzaam aan het werk te helpen. Deze actie kende een vertraging in de opstart, maar was eind 2023 succesvol van start met 17 jongeren. Vervolg: dit instrument wordt in 2024 voortgezet als een van de mogelijkheden om jongeren duurzaam aan het werk te helpen. De uitkomsten worden gemonitord (o.a. doorstroom en volgende stap van de jongeren na dit traject, zoals activering, school, werk) en aan de hand daarvan wordt een eventueel vervolg bepaald.
- 3H: In de pilot Lifecoaching (externe partner Matz Social in afstemming met KonnecteD en gemeente) is geleerd hoe er in de jobcoaching oog kan zijn voor meer leefgebieden om mensen aan het werk te houden en welke varianten van jobcoaching ingezet kunnen worden. Het geleerde uit deze pilot is verwerkt in de extra kwaliteitseis voor jobcoaching zoals nu vastgelegd in de re-integratieverordening (*De jobcoach moet in staat zijn om problemen op één of meerdere leefgebieden te signaleren en hier op gepaste wijze op te acteren met als doel het behoud van werk mogelijk te maken*). Voor een deel van de deelnemers uit de pilot is de jobcoaching afgerond (zijn zelfstandig aan het werk) en een deel is nog aan het werk met intensieve jobcoaching; een enkeling heeft moeten stoppen en is weer terug in begeleiding. Vervolg: jobcoaching is regulier onderdeel van de DVO KonnecteD en inzet van het instrument gaan monitoren (hoe vaak lichte en zwaardere varianten/ instrumenten ingezet, hoe ontwikkeling van klanten met inzet jobcoaching, etc).
- 3J: Pilots voor inburgeraars bij de externe partijen Matz Social en Mind spring. Ca. 60 mensen hebben met deze verschillende pilots meegedaan en maken een stap richting (ontwikkeling naar) werk. Het inzicht uit deze pilots was dat voor deze doelgroep specifieke ondersteuning nodig is die nog niet in het bestaande aanbod zat. Het gaat dan o.a. om cultuur sensitief werken, taal op de werkvloer en trauma verwerking. Voor Mind spring geldt dat dit aanbod structureel als instrument wordt meegenomen bij KonnecteD (instrument voor psychisch kwetsbaren, vanuit cliëntgebonden kosten). Voor Matz Social geldt dat er in de loop van 2024 een evaluatie volgt. Vervolg: extra inzet voor oude wetters is onderdeel van nieuwe maatregel Oude wetters.
- 3M: De pilot Veranderkracht in 100 dagen met externe partner Ovidius leek in eerste instantie een succes met 7 uitstroom (van de 12 klanten uit Faciliteren). Dit leek te mooi om waar te zijn; eind 2023 zijn 2 mensen duurzaam uitgestroomd en zijn 3 trajecten verlengd omdat hier mogelijk nog uitstroom volgt. Desalniettemin een aanpak waarvan het de moeite waard is te kijken hoe die breder ingezet kan worden. Het inzicht uit deze pilot is dat voorsommige mensen zeer intensieve aandacht en begeleiding ze helpt om verder te komen. En dat een groepsaanpak voor een deel van deze mensen passend is, maar dat voor een deel individuele ondersteuning nodig is. Vervolg: longitudinaal blijven volgen wat het effect is van de ondersteuning aan deze Ovidius-groep. Verder wordt een traject dat vergelijkbaar is met Ovidius (Vitea Company) toegevoegd aan het instrumentarium (klantgroep Groeien, cliëntgebonden kosten).

Maatregelen die na evaluatie niet meer worden voortgezet

- 2A: Het functioneel ontwerp voor de Sociaal bankieren app van AEPB onderzoek en advies is er (nog) niet. Er is onderzocht wat de voor- en nadelen zijn van het gebruik van de app. Dit heeft ons het inzicht gebracht dat het voordelen heeft (gemak voor de klant en consulent) en ook nadelen (gevoel dat de gemeente in jouw bankgegevens kan, meer dan bij het uitprinten van bankafschriften) Vervolg: in de veelheid van werkzaamheden en de focus op basis op orde, heeft dit geen prioriteit gekregen.
- 3D: Het ontwikkeltraject voor jongeren bij Circulus (in opzet een 'pilot') heeft – na een eerste tussentijdse evaluatie in Q1 2023 – een vervolg gekregen voor een jaar (10 plekken). Vervolg: dit specifieke traject stopt omdat het inzicht is opgedaan dat het onvoldoende meerwaarde had voor de

jongeren. Een deel van de jongeren maakt het traject af bij Circulus en een deel gaat voor ondersteuning (terug) naar KonnecteD.

Maatregelen die nieuw zijn getroffen

3. Oude wetters

Een behoorlijke groep die onder de oude inburgeringswet (Wi2013) is ingeburgerd, is nog bijstandsafhankelijk. Dit is een situatie die in veel meer gemeenten het geval is. Vanuit de oude wet (uitvoering DUO) was er minder aandacht dan in de nieuwe wet (Wi2021) voor het begeleiden naar de arbeidsmarkt. En ook al is hier de afgelopen jaren extra op ingezet, voor veel inwoners heeft dat nog niet het gewenste resultaat gehad. Neem daarbij de uitdagingen op de arbeidsmarkt (krapte in velerlei beroepen), wat onderstreept dat hier mogelijk nog een kans ligt.

De totale groep oude wetters in Deventer bedraagt ca. 150 personen. Deze pilot wordt gestart met de door consultants geselecteerde groep van 35 potentiële kandidaten; mede op basis van opgedane ervaringen uit deze pilot kan wenselijkheid/ mogelijkheid voor uitrol voor een grotere groep bepaald worden.

Acties

1. Screening van 35 potentiële kandidaten door externe partij, waarna ondersteuningsbehoefte kan worden bepaald.
2. Aanbesteding en uitvoering van trajecten gericht op participatie en werk.

4. Optimalisatie IOM

De afgelopen periode is onder een kleine groep klanten een nieuw klanttevredenheidsonderzoek getest. Hierbij werd direct na het gesprek of de training een korte vragenlijst afgenomen en werd ook expliciet gevraagd naar aspecten van de stress sensitieve dienstverlening. In dit jaar gaan we dit klanttevredenheidsonderzoek op grotere schaal uitvoeren. In de testfase kwam naar voren dat fysieke afname als prettig werd ervaren en de onafhankelijkheid van de enquêteurs (dus niet van de gemeente) noodzakelijk. De opdracht voor het afnemen van de vragenlijsten wordt dan ook extern uitgezet. Daarnaast willen we met beleid, uitvoering, samenwerkingspartners en belangenbehartigers (zoals Cliëntenraad) kijken naar hoe de basis dienstverlening uitgevoerd en ervaren wordt (zoals: aanmelding, intake en ambitiegesprek) en wat daarin beter kan. Op die manier wordt gewerkt aan duurzame verbetering van de kwaliteit van dienstverlening (en daarmee: hogere klanttevredenheid, passende dienstverlening en – voor een deel – op termijn uitkeringsonafhankelijkheid). Tevens wordt gekeken naar de overall effecten van Inzet op maat (IOM) door analyse van de lokale gegevens (monitor IOM) en landelijke gegevens over onder andere bijstandsduur (Divosa benchmark).

Acties

1. Herhaling bestaand klanttevredenheidsonderzoek (KTO) Participatiewet op aantal basis indicatoren.
2. Uitrol KTO nieuwe stijl.
3. Groepsgesprekken samenwerkingspartners en ervaringsdeskundigen.
4. Verrijking factsheet Inzet op maat met Divosa benchmark gegevens.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie (C1). Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect. Ook wordt aangegeven hoe het effect van de maatregelen zal worden gemonitord (C3).

Het effect van de maatregel wordt zoveel mogelijk gekwantificeerd (C1). In bepaalde gevallen is het kwantificeren van het effect van maatregelen slecht of niet mogelijk. In die gevallen wordt kort toegelicht waarom alleen een kwalificering van het effect van de maatregel mogelijk is (C2).

C1. Beoogd effect van de getroffen maatregelen op de verdere tekortreductie.

Overall

De nieuw getroffen interne maatregelen (zoals genoemd onder B1, derde onderdeel) en nieuw getroffen externe maatregelen (zoals genoemd onder B2, derde onderdeel) zijn een voortzetting van eerder ingezette acties (o.a. lessen uit het Actieplan/ eerder getroffen maatregelen). Met de maatregelen wordt toegewerkt naar duurzame verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening. Met integrale en activerende dienstverlening op maat wordt toegewerkt naar – op termijn – een hogere arbeidsparticipatie en uitkeringsonafhankelijkheid.

Hieronder worden de kwantitatieve effecten beschreven; onder C2 de kwalitatieve effecten.

Beoogd effect 1. Basisbaan in de wijk

- Inzicht in concrete kansen van de basisbaan voor maatschappelijke partners en klanten 20 mensen actief in een basisbaan.

Beoogd effect 2c. Pilots Garantieknop en Overnemen schuld

- Wegnemen belemmering door middel van overnemen schuld bij 10 klanten.

Beoogd effect 3. Oude wetters

- Extra screening/ ondersteuning voor 35 oude wetters.

C2. Toelichting indien deze effecten niet kunnen worden gekwantificeerd.

Beoogd effect 1. Basisbaan in de wijk

- Maatschappelijke participatie van inwoners met een bijstandsuitkering (meedoen naar vermogen) wat bijdraagt aan het zelfvertrouwen van inwoners en het functioneren van maatschappelijke organisaties (in de buurt).
- Voor een deel van deze groep is dit een ontwikkelinstrument en opstap naar (begeleiding naar) regulier werk (tekortreductie).

Beoogd effect 2a. Intensivering samenwerking

- Dienstverlening aan de inwoner die door KonnecteD en IO gezamenlijk (vanuit een gedeeld kader) wordt ondersteund/uitgevoerd.
- Soepele uitwisseling van de kandidaten tussen Faciliteren en Groeien daar waar dat passend is voor en besproken is met de klant.
- Onderlinge afstemming en activerende dienstverlening bij parttime inkomsten.
- Inzicht in complexe casuïstiek en wat nodig is in ondersteuning (gericht op meedoen of uitstroom).

Beoogd effect 2b. Klanten die na uitstroom snel weer instromen

- Inzicht in oorzaken van na uitstroom snel weer instromen.

- Ondersteuning ontwikkeld en ingezet die eraan bijdraagt dat mensen duurzaam aan het werk blijven (tekortreductie).

Beoogd effect 2c. Pilots Garantielknop en Overnemen schuld

- Duurzame uitstroom (tekortreductie).
- Inzicht in werkende instrumenten/ ondersteuning.

Beoogd effect 3. Oude wetters

- Inzicht in kansen en ondersteuningsbehoefte van de doelgroep, waarna inhoud van passende ondersteuning kan worden bepaald.
- Meer inwoners zijn maatschappelijk actief, zelfstandig en uitkeringsonafhankelijk (tekortreductie).

Beoogd effect 4. Optimalisatie Inzet op maat (IOM)

- Inzicht in waardering van klanten met een P-wet uitkering op de geboden basisdienstverlening en ondersteuning.
- Inzicht in de ervaren stress sensitieve dienstverlening.
- Mogelijkheden voor duurzame verbetering van de kwaliteit van dienstverlening, bijvoorbeeld t.a.v. communicatie (en hiermee: bevordering spontane nalevingsbereidheid/ handhaving) en de begeleiding van inwoners naar werk (en hiermee: uitkeringsafhankelijkheid/ tekortreductie).
- Inzicht in: score van Deventer in relatie tot andere gemeenten/ landelijk (zoals uitkeringsduur en LKS) en mogelijkheden voor verbetering (zoals in te zetten instrumenten).

C3. De wijze waarop het effect van de maatregelen wordt gemonitord.

Elke actie heeft een trekker en een interdisciplinaire werkgroep (medewerkers van beleid en uitvoering).

Er wordt een voortgangsdokument opgesteld waar de trekker elk kwartaal de voortgang van de benoemde acties in bijhoudt. Daar waar afwijkingen zijn op het plan of de planning wordt dat ook aangegeven. In dit voortgangsdokument worden ook de concrete resultaten (kwalitatief en kwantitatief) bijgehouden. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van de informatie uit het monitorings- en registratiesysteem van de gemeente en de monitor sociaal domein en inzet op maat.

Elk kwartaal worden ambtelijk de voortgang en resultaten van de verbetermaatregelen besproken.

Elk halfjaar wordt door de trekkers een voortgangsrapportage opgesteld inclusief knelpunten/ dilemma's. Deze voortgangsrapportage wordt besproken in de Stuurgroep BUIG waarin zitten: verantwoordelijk wethouder, programmamanager werk & inkomen, directeur bestuurder KonnecteD, directielid gemeente Deventer.

De raad wordt via de bestaande kanalen (halfjaarlijkse factsheet Inzet op maat als verdieping op de monitor sociaal domein) geïnformeerd over de voortgang en resultaten van de verbetermaatregelen.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). Omdat de financiering van de bijstand via de gemeenten verloopt, ligt het ook in de lijn dat de colleges en raden van gemeenten de aanvraag opstellen/indienen. De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaar zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekening is gezet.

De verklaring is slechts geldig indien dit door middel van het door de minister van SZW ter beschikking gestelde aanvraagformulier wordt aangeboden aan de raad.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente [Deventer] verklaart dat het voor 15 augustus 2024 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

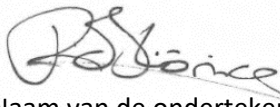
Datum: 18 juli 2024

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: J.P. Wassens

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: R.C. König

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. De instemming is pas geldig indien de verklaring aan de raad is aangeboden in de vorm van het door de minister vastgestelde aanvraagformulier.

De gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college. Daarmee bevestigt de gemeenteraad dat het college:

1. voldoende duidelijk heeft gemaakt wat de oorzaken zijn van het tekort;
2. voldoende duidelijk heeft gemaakt dat het pakket van maatregelen effectief is om de geschetste problemen aan te pakken, binnen de mogelijkheden die de gemeente heeft;
3. voldoende duidelijk heeft gemaakt dat dit pakket van maatregelen, voor zo ver door de gemeente beïnvloedbaar is, leidt tot een beoogde tekortreductie. Daarbij wordt het effect van deze maatregelen kwantitatief dan wel kwalitatief inzichtelijk gemaakt.

Op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd door het college?

Voorafgaand aan, het hiervoor opgenomen onderdeel A. Analyse, is door het college het proces op hoofdlijnen beschreven hoe de raad betrokken is: vanaf het moment van signalering van het tekort op het BUIG-budget en het daarop volgend proces van bepalen en treffen van maatregelen, tot aan het moment dat de verklaring van het college voor instemming wordt voorgelegd aan de raad.

Hieronder is er ruimte voor de gemeenteraad voor aanvullingen op het genoemde overzicht.

Samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad

In de samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad staat op hoofdlijnen op welke onderwerpen de raad heeft gereageerd op de verklaring van het college. De onderdelen van de verklaring zijn vaak al eerder in de raad besproken. Het gaat dus om het gehele proces vanaf de signalering van het tekort. Verder betreft het hier alleen onderwerpen die in de raadsbesluiten zijn opgenomen, die afwijkend zijn van het raadsvoorstel.

Om de beschrijving zo eenvoudig mogelijk te houden wordt gebruik gemaakt van een checklist die kan worden aangevuld. Het verzoek is om aan te kruisen welke onderwerpen in de raadsbesluiten zijn

opgenomen. Dit geschiedt d.m.v. het plaatsen van een X voor de betreffende onderdelen. Daarnaast is er ruimte voor aanvullingen.

X	Typering van de reacties die in de raadsbesluiten zijn opgenomen gedurende het gehele proces
X	Expliciet goedkeurend, waardering over analyse en maatregelen uitgesproken
X	Impliciet goedkeurend, is behandeld als hamerstuk
	Afkeurend en gevraagd het plan te herzien
	Verzoek om onderdelen van de globale analyse te herzien of aan te vullen
X	Verzoek om bepaalde maatregelen te schrappen of aanvullend maatregelen te treffen.
	Verzoek om het tempo van invoering en/of uitvoering van maatregelen te versnellen.
X	Verzoek om extra informatie over maatregelen
	Verzoek om meer informatie t.a.v. de beoogde effecten van maatregelen
X	Verzoek om gerealiseerde effecten te monitoren en terug te koppelen
	Motie om een andere beleidsmaatregel te treffen

- De raad is overwegend tevreden over wat er voorligt. Vindt de verbetermaatregelen passen bij de analyse en opgedane inzichten uit eerdere verbetermaatregelen. De raad ondersteunt dat met de huidige maatregelen de ingezette lijn wordt bestendigd. De raad vraagt aandacht voor het monitoren van de acties en het rapporteren over de voortgang (jaarlijkse evaluatie verbetermaatregelen).
- De raad vraagt aandacht voor de ondersteuning van jeugdigen, ook nu het integraal jongerenloket nog niet operationeel is
- De raad vraagt aandacht voor het blijven inzetten van LKS als instrument om inwoners naar vermogen te laten meedoen, waardeert de cultuur sensitieve aanpak bij de oude wetters en het ophalen van ervaringsdeskundigheid in de optimalisatie van Inzet op Maat.
- Raadsleden zijn in meer of mindere mate kritisch over de aanpak Basisbaan (in de wijk). Vinden het belangrijk dat er nu een goede verkenning plaatsvindt (kijk daarbij ook naar goede voorbeelden elders in het land), onderschrijven dat werk moet lonen en zien het uitgewerkte voorstel na de zomer graag tegemoet.

Ondertekening

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient voor het moment van indiening van het verzoek zijn instemming te hebben gegeven. De aanvraag dient uiterlijk 15 augustus 2024 door de Toetsingscommissie te zijn ontvangen.

De gemeenteraad van de gemeente [Deventer] stemt in met de onder 1 afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vormvereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaars zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekeningen zijn gezet.

Met de ondertekening gaat de gemeenteraad akkoord met de beschrijving van de wijze waarop hij is geïnformeerd door het college en met de weergave van de samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad.

Datum: 17 juli 2024

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: R.C. König

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: A. Keunen

Toelichting op het aanvraagformulier bij het uitgebreide verzoek voor de ambtelijke ondersteuning van het college

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's met de vragen en ondertekening aanpast.

U vindt in deze toelichting

- Hoe verloopt de aanvraagprocedure?
- Waarom zijn er twee versies van dit formulier?
- Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?
- Waarom is er een samenvatting in het aanvraagformulier opgenomen?
- Waarom is er een procesvraag in het aanvraagformulier opgenomen over de wisselwerking tussen het college en de gemeenteraad?
- Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?
- Toelichting per vraag
- Wet- en regelgeving, relatie met Sisa verantwoording
- Ondersteuning vanuit Divosa
- Toelichting op begrip 'externe maatregel' en voorbeeld van goede beantwoording

Op de website www.toetsingscommissievp.nl kunt u meer informatie vinden over de vangnetuitkering.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2023 dient uiterlijk op 15 augustus 2024 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken, die na 15 augustus 2024 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Waarom zijn er twee versies van dit formulier?

Van dit formulier bestaan twee versies: 'basisverzoek' en 'uitgebreid verzoek'. Tussen een 'basisverzoek' en een 'uitgebreid verzoek' zijn inhoudelijke verschillen. De versie die u moet gebruiken is afhankelijk van het volgende:

- indien uw gemeente zowel over 2021 als over 2022 geen vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'basisverzoek'.
- indien uw gemeente over 2021 en/of over 2022 wel een vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'uitgebreid verzoek'.

De tool op de website ondersteunt u bij het aanvraagproces: "Tool toegang, berekening en keuze formulier vangnetuitkering Participatiewet"

Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?

De vangnetaanvraag bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

In gedeelte 1 licht het college toe wat de analyse is van oorzaken van het tekort (onderdeel A), wat de maatregelen zijn gericht op tekortreductie (onderdeel B) en wat het beoogd effect is van de maatregelen op de tekortreductie (onderdeel C). Onderdeel D betreft de verklaring van het college en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag kunt u het antwoord invoegen.

Om te verduidelijken wat de commissie van u verwacht, staan er verschillende tussenkopjes. U kunt eventueel tabellen of grafieken invoegen. U kunt aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag. Hieronder wordt per vraag aangegeven wat verwacht wordt van de beantwoording.

Daarna dient in gedeelte 2 de gemeenteraad te tekenen voor zijn instemming met de verklaring van het college. Dit mag niet worden vervangen door het in- of toevoegen van een gemeenteraadbesluit.

Waarom is er een samenvatting in het aanvraagformulier opgenomen?

Uit het onderzoek naar de rol van de gemeenteraad is duidelijk geworden dat raadsleden behoefte hebben aan beknopte informatie op hoofdlijnen, zodat de rol van de gemeenteraad om in te stemmen met de verklaring van het college beter uitvoerbaar wordt.

Waarom is er een procesvraag in het aanvraagformulier opgenomen over de wisselwerking tussen het college en de gemeenteraad?

In het aanvraagformulier is de volgende vraag opgenomen: ‘op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd door het college?’ Onder deze vraag is een korte checklist opgenomen met een zestal punten die kunnen worden aangevuld.

Vanaf de invoering van de vangnetuitkering in 2015 heeft de gemeenteraad een inhoudelijk-beoordelende ten aanzien van de vangnetuitkering; deze rol lag voorheen bij de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Uit een onderzoek door de Toetsingscommissie bleek dat gemeenteraden slechts beperkt de vangnetaanvragen inhoudelijk beoordeelden. De beantwoording van de procesvraag geeft inzicht in de mate waarin de raad is betrokken bij de processtappen van signalering tot reductie van het tekort.

Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?

Het uitgangspunt van de aanvraag van de vangnetuitkering is dat elke gemeente – ongeacht het aantal inwoners – zelfstandig de aanvraag moet kunnen voorbereiden en indienen. Dat houdt in dat alleen het opstellen van de aanvraag geen reden is om een extern bureau te betrekken. Daarbij wordt benadrukt dat het aan het lokale bestuur is hoe uitgebreid de vragen in het aanvraagformulier worden beantwoord, mits deze vragen duidelijk worden beantwoord. De beantwoording van de vragen in het aanvraagformulier is verplicht. Dat geldt niet voor de suggesties in de onderstaande toelichting. Op de pagina ‘beoordeling en advisering’ over de VU 2023 wordt een en ander verder toegelicht.

Toelichting per vraag

Het college van de tekortgemeente verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Alle vragen moeten worden beantwoord. Hieronder staat een toelichting bij vraag A, B en C. Hieronder staan suggesties bij vraag A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

Onderdeel A

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse van de oorzaken van het tekort beschreven (**onderdeel A1**). Hieronder wordt verstaan: ‘een analyse van de ontwikkeling van de uitgaven en de oorzaken daarvan.’ Deze analyse dient specifiek in te gaan op de situatie in de eigen gemeente en/of de eigen arbeidsmarktregio. De analyse dient cijfermatig te worden onderbouwd, zodat duidelijk is op basis van welke cijfers de conclusies over de oorzaken worden getrokken, anders wordt niet voldaan aan het vereiste.

Hierdoor krijgt de gemeenteraad voldoende inzicht in de analyse waarop de verklaring van het college is gebaseerd. Daarnaast geeft de analyse andere gemeenten inzicht in de oorzaken van het tekort en de inspanningen van de gemeente om dit tekort te beperken. Navolgbaarheid is van belang met het oog op de onderlinge solidariteit tussen gemeenten en dit kan andere gemeenten ook helpen om lering uit te trekken.

Geef bij **onderdeel A2** een analyse van het effect van maatregelen die zijn getroffen in voorgaande jaren. Bij voorgaande jaren gaat het vooral om de afgelopen drie jaar en vooral het afgelopen jaar. Het belangrijkste punt is dat als uit de analyse blijkt dat bepaalde maatregelen een beperkt of geen effect hebben dat dit voor het college een reden kan zijn om de maatregel te heroverwegen en niet langer mee te nemen bij het pakket te treffen maatregelen voor het lopende jaar en volgende jaren.

Geef bij **onderdeel A3** een korte algemene beschrijving van de gehanteerde bronnen die bij de analyse (A1) zijn gebruikt. Onder bronnen kan worden verstaan: gemeentelijke gegevens en analyses; gemeentelijke beleidsdocumenten waarin analyses zijn opgenomen; benchmarks van de gemeente in relatie tot andere gemeenten; de informatie en analyse uit de SEO-tool gebaseerd op de informatie uit het verdeelmodel; UWV-rapportages; onderzoeksrapporten et cetera. Het is nadrukkelijk de bedoeling om deze beschrijving op hoofdlijnen te houden. Het is dus niet wenselijk of noodzakelijk om per oorzaak of maatregel de gehanteerde bronnen aan te geven.

Suggesties bij de beantwoording van A

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat opnieuw een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij ook gebruik maken van de rekentool Participatiewet 2023⁵ en/of de Benchmark van Divosa⁶.
- U kunt nagaan wat de eventuele gevolgen van de Coronacrisis zijn en wat dit betekent voor de verschillende oorzaken van het tekort, zoals deze worden beschreven in de analyse.

Onderdeel B

Inleiding

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan de verdere reductie van het tekort.

Bij onderdeel A2 is een analyse gegeven van de bijdrage van de maatregelen in voorgaande jaren aan de reductie van het tekort.

Bij B worden de uitkomsten van deze analyse expliciet meegenomen en vertaald naar de maatregelen. Dat houdt in dat als blijkt dat het effect van sommige maatregelen (sterk) achterblijft bij de verwachtingen, dat de betreffende maatregelen dan niet terugkomen in de maatregelen voor dit jaar.

---

⁵ <https://atlasresearch.shinyapps.io/rekentool-bijstandsverdeelmodel/>

⁶ www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark

Andersom als er sprake is van een grote bijdrage van bepaalde maatregelen, ligt het voor de hand deze maatregelen, waar nodig en mogelijk, te intensiveren. Het is de bedoeling om dit onderdeel op hoofdlijnen te beschrijven en alleen waar nodig en mogelijk van gedetailleerde informatie te voorzien.

Onderdeel B bestaat uit:

- B1. Beschrijf de getroffen interne maatregelen onder B1.
Onder interne maatregelen worden alle getroffen maatregelen verstaan die niet tot stand zijn gekomen door externe consultatie, maar door de gemeente zelf.
- B2. Beschrijf de getroffen externe maatregelen, waarbij ook wordt beschreven hoe de consultatie van de externe partij of externe 'schriftelijke' informatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen.

En per onderdeel (interne c.q. externe maatregelen) zijn er drie sub kopjes gemaakt waaronder de maatregelen kunnen worden toegevoegd:

- Voor 2023 getroffen maatregelen, die dit jaar zijn voortgezet;
- Maatregelen die na evaluatie niet meer worden voortgezet dit jaar;
- Maatregelen die nieuw zijn getroffen dit jaar.

Daarmee wordt expliciet de reguliere P&C-cyclus doorlopen: er wordt nagegaan wat het daadwerkelijk effect is van de getroffen maatregel afgelopen jaar, vervolgens wordt afgewogen of met die maatregel wordt doorgedaan of niet. Vervolgens wordt ingeschat welke extra maatregelen nodig zijn en wat de effecten zijn van alle maatregelen tezamen en tot slot wordt gevolgd wat de daadwerkelijke effecten zijn van de getroffen maatregelen.

Hieronder staat toegelicht wat wordt bedoeld met 'getroffen externe maatregelen'.

Wat wordt verwacht van de beschrijving van de getroffen externe maatregelen?

Van het college wordt verwacht duidelijk te beschrijven hoe externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen. Hieruit moet blijken dat het college actief externe consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel en hoe dit heeft geleid tot het treffen van de externe maatregel(en) voorafgaand aan het moment van indiening door het college.

Beschrijving getroffen externe maatregelen

Per getroffen maatregel dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

Naam van de maatregel, gevolgd door de antwoorden op de volgende drie vragen:

- a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?

- b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?
- c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

Alle drie de vragen dienen te zijn beantwoord, zodat een duidelijk inzicht wordt geboden dat hier sprake is van 'externe maatregel(en)'. Onderaan dit formulier staat in de **bijlage** een verdere toelichting op deze vragen en een voorbeeld van een duidelijke beschrijving.

Suggesties bij de beantwoording van B

- U kunt waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen aangeven.
- U kunt bij de getroffen maatregelen aangeven welke overwegingen hebben geleid tot het treffen van deze maatregelen en welke bronnen bij die afwegingen zijn gebruikt.
- U kunt bij het antwoord aangeven of gebruik gemaakt is van de volgende tool(s):
  - de [rekentool SEO](#);
  - de benchmark Divosa;
  - de tool "informatie over eerdere aanvragen", te vinden via de gelijknamige pagina "[Informatie over eerdere aanvragen](#)". Met deze tool kunnen aan de hand van kenmerken van gemeenten (grootteklasse, omvang tekort en arbeidsmarktregio) vergelijkbare gemeenten worden gevonden, waarbij direct zichtbaar wordt welke maatregelen deze gemeenten hebben getroffen. Dit kan nuttig zijn bij het oriënteren op de externe maatregelen.
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan en waaraan uw gemeente een extra bijdrage levert. In het geval van externe maatregelen dient ook sprake te zijn van externe consultatie.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten met de andere onderdelen in het sociale domein benoemen.
- U kunt nagaan wat de eventuele gevolgen van de Coronacrisis zijn, welke maatregelen de gemeente om die reden minder, anders of extra heeft getroffen.

Onderdeel C

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de verdere tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect (C1).

Het effect van de maatregel wordt zoveel mogelijk gekwantificeerd en wordt dus zoveel mogelijk cijfermatig onderbouwd. Indien deze kwantificering niet mogelijk is wordt toegelicht waarom alleen een kwalificering van het effect van de maatregel mogelijk is (C2).

Ook wordt aangegeven op welke wijze het effect van de maatregelen zal worden gemonitord (C3). Het zoveel mogelijk kwantificeren maakt het beter mogelijk om de (deel)effecten te kunnen monitoren. Hierdoor wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de realisatie van de maatregelen en het (totaal)effect op het terugdringen van het tekort.

Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op het ontstaan en de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage aan* de reductie van het tekort.

In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen heeft getroffen waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren. Verder reduceren kan ook worden geïnterpreteerd als maatregelen die een reducerend effect hebben op de stijging van de uitgaven. Dus wordt hier verwacht om inzichtelijk te maken dat maatregelen zijn getroffen waarmee het college verwacht/beoogt de eerdere bijdrage aan de neerwaartse trend van de uitgaven te vervolgen.

De beschrijving van de effecten van maatregel kan per maatregel of per groep van maatregelen worden beschreven, afhankelijk van de beschikbare informatie en de aard van de maatregel.

De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate waarin de maatregelen een bijdrage leveren aan het reduceren van het tekort en geeft ook geen oordeel over de mate van tekortreductie. De commissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag C.

Het college geeft vervolgens aan op welke wijze de effecten worden gemonitord. Aan de wijze van monitoring worden geen verdere eisen aan gesteld. Het is dus aan het college en de gemeenteraad hoe de monitoring precies wordt ingericht. De enige eis is dat de wijze van monitoring beschreven wordt onder vraag C2.

Onder monitoring wordt verstaan het volgen van de resultaten van de getroffen maatregelen in relatie tot de verwachte opbrengsten, zodat op grond van deze informatie bijstelling van het beleid en de uitvoering van maatregelen mogelijk is. De monitoring kan fijnmazig per maatregel of per totaalpakket van maatregelen worden uitgevoerd.

De monitoring kan specifiek gericht zijn op het domein van de Participatiewet en/of de andere onderdelen van het sociaal domein. Ook kan dit onderdeel uitmaken van een reguliere maand- of kwartaalrapportage. De monitorinformatie kan vervolgens worden gebruikt om de gemeenteraad te informeren en ook kan deze informatie worden gebruikt bij een analyse van het volgend jaar (zie vraag A1).

Het is aan het college en de gemeenteraad om de wijze van monitoring te bepalen die het beste aansluit bij het kunnen volgen van de uitgavenontwikkeling en zo een bijdrage levert aan de tekortreductie.

Suggesties bij de beantwoording van C

- Geef inzicht in de redenering op basis waarvan het college verwacht dat het tekort verder reduceert met de onder B genoemde maatregelen.
- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is, voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.
- U kunt nagaan wat de eventuele gevolgen van de Coronacrisis zijn, welke maatregelen de gemeente om die reden extra heeft getroffen en welk effect hiermee wordt beoogd.

Wet- en regelgeving en ondersteuning

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevendenden in het Sociaal Domein, organiseert periodiek bijeenkomsten waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast wordt de Benchmark door Divosa ondersteund en heeft Divosa een aantal factsheets en handreikingen uitgegeven.

Ook heeft Divosa bijgedragen aan het beschikbaar komen van een tool waarin de aanvragen van de afgelopen drie jaar zijn verwerkt. De tool en aanvragen worden per VU-jaar op de website van de Toetsingscommissie gepubliceerd. Zie hiervoor de rubriek: informatie over eerdere aanvragen.

Bijlage 1: Toelichting op externe maatregel

Een voorbeeld⁷ van een duidelijke beschrijving is:

Maatregel 1. Bevorderen ondernemerschap

- A) De externe bronnen voor deze maatregel zijn geweest:
  - a. Een rapport van Radar Advies: Werkzame bestanddelen van parttime ondernemen, dec 2019
  - b. Achterbanraadpleging ZZP Nederland, mei 2020
  - c. Divosa, innoveren van het BBZ, november 2020
- B) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe bron?
Het inzicht dat investeren in begeleiding van en naar zelfstandig ondernemerschap bijdraagt aan het verkleinen van het bijstandstekort.
- C) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?
De maatregel die getroffen is om meer capaciteit beschikbaar te stellen. Hiermee kunnen naar schatting 45 bijstandsgerechtigden extra naar zelfstandige ondernemerschap worden begeleid en wordt tevens in 20 gevallen vroegtijdige beëindiging van zelfstandig ondernemerschap zoveel mogelijk voorkomen.

Toelichting op de drie vragen.

1. *Wat wordt verstaan onder een externe bron(nen): externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?*

Een externe partij is een persoon of organisatie buiten de grenzen van de gemeente.

- Een veelgestelde vraag is of in geval van een gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) de consultatie als extern wordt aangemerkt. Consultatie van gemeenten die onderdeel uitmaken van een gemeenschappelijke regeling wordt niet als extern gezien.
- Dit ligt anders voor een SW-bedrijf. Inmiddels maken veel (voormalige) SW-bedrijven deel uit van een nieuwe GR of zijn uitvoeringsdiensten overgedragen aan SW-bedrijven. In andere gevallen is sprake van privatisering.. Omdat de situatie voor SW-bedrijven niet uniform is, is ervoor gekozen om consultatie van het SW-bedrijf wel gezien als externe consultatie te zien.
- Onder externe 'schriftelijke' informatie wordt alle informatie verstaan die vastgelegd is in een document of een digitale drager (website, bestand etc.) en voortkomt uit een bron buiten de grenzen van de eigen gemeente respectievelijk ISD of RSD. Deze externe informatie dient dan wel ook informatie te bevatten over het effect en de aanpak van deze maatregel. Anders is raadpleging van de partij van wie de informatie komt noodzakelijk.

---

⁷ Dit voorbeeld is genomen uit een aanvraag VU 2018, met de daarbij behorende data.

2. *Wat heeft de externe consultatie opgeleverd?*

Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?

Hier wordt beschreven welk inzicht door consultatie van die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie is gekregen bij de gemeente, dat geleid heeft tot het treffen van de externe maatregel?

o *Wat wordt verstaan onder consultatie van een externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?*

Onder consultatie wordt verstaan het raadplegen van een externe bron (partij of 'schriftelijke' informatie) buiten de gemeente respectievelijk ISD of RSD. Dat kan het raadplegen van een externe partij zijn, maar het kan ook het raadplegen van externe 'schriftelijke' informatie zijn, mits deze ook informatie over de toepasbaarheid (effect, uitvoerbaarheid en aanpak etc.) omvat, anders is het inwinnen van advies bij de betreffende gemeente noodzakelijk.

Voorbeelden van externe consultatie zijn onder andere:

- *gebruik maken van goed werkende maatregelen van andere gemeenten/uitvoeringsorganisaties;*
- *gebruik maken van beleidsplannen e.d. van gemeenten en op basis daarvan inwinnen van advies over deze maatregelen (zoals werkwijze, uitvoering en effect etc.);*
- *inwinnen van advies bij andere gemeenten;*
- *gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, bijeenkomsten van Divosa;*
- *gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking Divosa;*
- *gebruik maken van de signalen op basis van de SEO-tool;*
- *gebruik maken van de publicatie van aanvragen van eerdere jaren en de betreffende tools op de website van de toetsingscommissie en op basis daarvan inwinnen van een advies over deze maatregelen (zoals werkwijze, uitvoering en effect etc.);*
- *advies van een extern adviesbureau voor het nemen van extra maatregelen;*
- *onder voorwaarden kunnen samenwerking met en uitvoering door een externe partij ook onder externe consultatie vallen. Dat is alleen het geval indien de consultatie duidelijk is beschreven en deze vervolgens leidt tot een maatregel, zie ook onder punt 3 externe maatregel. De enige uitzondering hierop is de ISD/RSD zoals eerder beschreven.*

Het inschakelen van een externe voor het opstellen van de aanvraag, is géén externe maatregel.

In geval van consultatie van een groep van externen, bijvoorbeeld bij het voorleggen van een beleidsplan, volstaat het aangeven van de betrokken externen en de uit deze groepsconsultatie opgedane inzichten en tot welke (groep van) maatregelen dit heeft geleid.

3. *Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze 'consultatie'?*
Dit is een beschrijving van een getroffen externe maatregel.

Hierna volgen nog enkele toelichtingen over de externe maatregel (n.a.v. veelgestelde vragen):

- Wat wordt verstaan onder een *maatregel*?
  - Onder een maatregel wordt verstaan: een besluit over hoe iets wordt opgelost of veranderd.
- Met 'externe' maatregel wordt bedoeld: een maatregel die is getroffen naar aanleiding van externe consultatie.

Onder voorwaarden gelden de volgende externe maatregelen ook:

- Het samenwerken met een externe partij voldoet als 'externe maatregel' mits binnen deze samenwerking consultatie heeft plaatsgevonden. Beschrijf duidelijk op welke wijze de consultatie in deze samenwerking heeft geleid tot de getroffen maatregel.
- Het uitvoeren van een maatregel door een externe partij voldoet pas als 'externe maatregel' indien deze maatregel is getroffen naar aanleiding van consultatie van een externe partij (dat kan de uitvoerende partij zijn). Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt.
- Wat wordt verstaan onder een *getroffen* externe maatregel.
  - Dit is een externe maatregel die voor het tijdstip van indiening van de aanvraag door het college, de gemandateerde directeur en/of de wethouder is getroffen.
  - Onder het treffen van een maatregel wordt verstaan dat het besluit is genomen en waarvan de uitvoering in gang is gezet.
- *Moet het steeds een nieuwe (aanvullende) maatregel zijn?*

Van het college wordt verwacht om te analyseren wat de oorzaken zijn van het tekort, wat hieraan inmiddels is gedaan en wat hiervan de effecten per jaar zijn. En vervolgens of, in dat licht, al dan niet nodig is om tot extra maatregelen te komen ten einde het tekort verder te reduceren.

Die afweging is aan het lokaal bestuur. Het college dient wel de gemeenteraad inzicht te verschaffen over deze afweging. Deze afweging dient dan ook in dit onderdeel te worden beschreven.

In alle gevallen dient het college externe maatregelen te nemen. Dat kunnen ook, afhankelijk van de hiervoor genoemde afweging, bestaande maatregelen zijn, die in hun effect meerjarig doorlopen. Om die reden staat "aanvullende" tussen haakjes.
- *Hoeveel getroffen externe maatregelen zijn vereist?*

Het is aan het lokaal bestuur om te bepalen hoeveel maatregelen moeten worden getroffen om het tekort verder te reduceren. Dat houdt in dat de toetsingscommissie nagaat of één dan wel meerdere externe maatregel zijn getroffen. Het is aan het college en de gemeenteraad om na te gaan of en te beschrijven dat de getroffen maatregelen tezamen het tekort verder reduceren (zie onderdeel effecten).